

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХIV, БРОЙ 14

СОФИЯ, 16-31 ЮЛИ 2013 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, synpressbg@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

БЪЛГАРСКИ МАТЕРИКОН

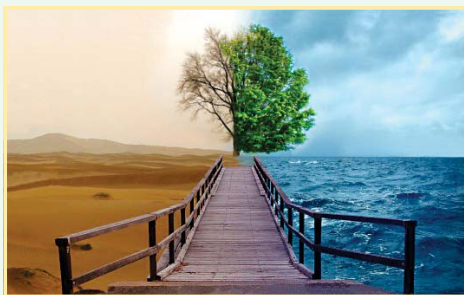
Монахиня Анна (Анастасия Димитрова)

Стр. 6

ДУХОВЕН ЖИВОТ

Тайната на добрия тон в общуването

Стр. 1, 4

АМВОН

Старецът Атанасий Митилински**Пророк Илия и Антихристът**

Стр. 1-3, 7

ГЕРОНТИКОН

Демоните и техните дела

Стр. 5

ДУХОВЕН ЖИВОТ

Тайната на добрия тон в общуването

Илюстрации ДОМНИКА

вестяваме за нашите страсти и нетърпение. Друг пример: навестяваме някого, за да помолим да ни послужи с нещо и в движение правим забележка за безпорядък му. Вместо да зарадваме ближния, ние го уязвяваме.

Затова днес бих искала да призова всички чрез думите си да предават само любов, да известяват само за Бога. Истинската добродетел е: **никога да не казваме на ближните си неприятни думи**. Би ми се искало това да стане наша втора природа.

Добрият тон само правило за приличие ли е

На някой може да му се стори, че добрият тон (добронамереното общуване, б.р.) е само външна добродетел, просто едно правило за прилично поведение. В действителност, той съществува в най-тясна връзка с вътрешния ни живот. Доколкото ние не успяваме да проследим речта си, дотолкова и преуспяваме духовно. Затова, нека сега си поговорим по-подробно защо добрият тон е толкова важно нещо.

Ние сме длъжни да умеем да се въздържаме и да не изказваме веднага всичко, което ни е на душата. Въздържаият изказ показва, че човек е подреден, че постоянно наблюдава себе си и се бори със страстите си. Авва Исаяя пише: „Сдържаият на езика доказва, че човекът е истински подвижник. Необузданият език разкрива един човек чужд на добродетелта“.

Дори между хора, които са далеч от Църквата, битува предаставата, че порядъният и възпитан човек е този, който строго следи за изказа си.

Например, известният руски писател Антон Чехов казал: „Свикнал съм да се сдържам, защото на порядъния човек не подобава да се разпуска“.

На стр. 4

АМВОН

ПРОРОК ИЛИЯ И АНТИХРИСТЪТ

Старецът Атанасий МИТИЛИНСКИ

Св. пророк Илия в своето време и в последното

„Колко си се прославил ти, Илия, с твоите чудеса, и кой може с тебе да се сравни по слава! Ти въздигна мъртъв от смъртта и ада със словото на Всевишния; ти свали в погибел царе и знатни от леглото им; ти слуша на Синай изобличение против тях и на Хорив – съд за отмъщение; ти помаза царе за награда и пророци за твои приемници; ти биде грабнат от огнен вихър на колесница с огнени коне; ти биде предназначен за изобличаване в свое време, за да утолиш гнева, – преди да се е обърнал в ярост, – да обърнеш сърцето на баща към син и да възстановиш колената Иаковови. Блажени са ония, които са те видели и които са украсени с любов, – и ние живот ще пожиеем“ (Сирах. 48:4-11).

Свети пророк Илия – най-големият измежду пророците

Св. пророк Илия, мили мои, е един величав образ, една много голяма личност от Ветхий Завет. Той е най-големият измежду пророците – по-голям е и от пророк Исаия гръмогласния. И ако пророк Илия да не е написал дори и една думичка, той самият е една велика проповед. Неговото дело, начинът по който той живя, начинът по който той си отиде от този живот, още и явяването му при Преображението Христово сочат, че неговият образ е превелик, той е необхватен!

За пророк Илия са написани много страници в Стария Завет и всички те са изпълнени с дълбоко и силно богословие. Планината Кармил, на която пророкът принесе жертвата си по чуден начин, като от небето падна огън и прие всесъжението (3Цар. 18:17-40); планината Синай, на която пророкът има боговидение (3Цар. 19:8-18; Сирах. 48:7), и планината Тавор, на която заедно с Господа наш се яви и пророкът (Мат. 17:3; Марк. 9:4; Лука. 9:30), са трите велики върхове планини, отнасящи се към неговата слава.

На стр. 2

ПРОРОК ИЛИЯ

От стр. 1

Всебременият пророк

Пророк Илия присъства колкото в Стария Завет, толкова и в Новия Завет.

Разбира се, каквото и да каже или изследва тук човек, то винаги ще си остава на повърхността на нещата, защото, както казахме, личността на светия пророк не се поддава на анализиране. Ще се спрем само на един кратък случай от неговия живот, но много показателен. Защото този случай ни дава същевременно и една друга картина, рисува ни образа на последните времена.

Актуалност на книгата Откровение

Както сигурно и сами сте се уверили – било от фактите, било от начина, по който днешният свят живее, било щото наблюдава последното време, или каквото и да е друго – но в наши дни тъй подценяваната и недоразбрана и погрешно тълкувана книга на Откровението става все по-актуална и всички ние днес се занимаваме именно с нея. Лошото обаче е в това, че православното изпълнение не е готово да я доближи, защото не се чувства никак уютно с нея. А това е така, защото векове наред, особено на Изток, битуваше впечатлението, че тази книга е запечатана със седем печата, тоест, че тя е неразбираема, че е пълна с пророчества, които... ах, по-добре да не се захващаш с тях... а ако се захванеш, ще изпаднеш в ерес или пък ще сгрешшиш.

Всичко това, разбира се, не е вярно, освен до известна степен. И то караше православното изпълнение да не се докосва до тази книга Божия, последна от Новия Завет, боговдъхновена и прекрасна, изпълнена не само с пророчества, но и с дух на утешение. Книга, която съществува, за да подкрепя народа Божий през времето на земния му живот и преди всичко в последните времена.

Така, скъпи мои, нека отново се върнем към нашата тема, и ще видите, че тя има отношение към последните времена. *Последни времена* наричаме времето в края на историята, сиреч времето, когато приближава да дойде за последен път Христос. И ще се уверите, че животът на пророк Илия не е друго, но е един оригинален предобраз на последното време.

Историята на народите. Специфичната история на Израил

Наистина, всеки народ, за да оцелее, минава в историята си през много трудни дни. Но Бог е Онзи, Който дава пределе на народите, т.е. определя границите на всеки един народ, както и времето, през което ще просъществува този народ.

Това е съгласно казаното от св. ап. Павел на атиняни: „Бог... назначи предопределени времена и граници на тяхното обитаване“ (Деян. 17:26). Ще рече, че Бог е сложил границите, но е предопределил и времето колко ще просъществува всеки народ. Той е Който отсъжда колко ще живее един народ и какви ще бъдат неговите граници.

А Израил е бил народ любим, бил е отличеният народ (и без друго *Израил* означава *любим*, вж. Второз. 32:15; Ис. 5:7, 44:2) и Бог много пъти го е запазвал през неговия исторически път. И то по чуден и скандален начин го е пазил от другите народи!

Сега обаче ние ще погледнем някъде към VIII век пр. Хр., към Северното царство, което се било отдалечило от Бога. Тук трябва да напомним, че след смъртта на Соломон еврейският народ се бил разделил на две царства: Северно царство, с десетте колена, и Южно царство, с двете колена на Иуда и Вениаимин. Южно царство имало за столица Йерусалим, докато Северното – Самария. Северното царство било отстъпило от Бога, защото, за нещастие, неговите царе били хора, които много лесно изпадали в езичество (идолопоклонничество, разбирай – вяра в какво ли не, само не и в Единния Бог, б.пр.).

Ахав и Йезавел

Така, цар на Северното царство през VIII век бил Ахав. По характер той бил мекушав и податлив на влияние, лесно склоняем към идолопоклонство, а бил и човек силно зависим от своята жена Йезавел. А тази негова жена, която не била еврейка, а сиропинийка, фанатична идолопоклонница, била и най-голямо зло! Много бързо, заради тази ужасна жена, поклонението към истинния Бог било изкоренено и се било установило поклонението към Ваал и развращаващата Астартата, която Астартата е нещо като Афродита (от гръцката митология, б.пр.).

Гръмотевичното явяване на пророка

И в този кризисен момент за Израил, когато преживявал такава силно отстъпничество от Бога при този цар, каквото никога дотогава, се явява огненият ревнител, пророкът тесвиец Илия. Идва внезапно! Изведнъж като гръм и мълния застава пред лицето на царя от името Божие, за да му предаде страшното съобщение за продължителна засуха, като Божие наказание поради отстъпничеството и на народа, и на неговото управление.

„Жив Господ, Бог Израилев, пред Когото стоя! През тия години няма да има нито роса, нито дъжд, освен по моя дума“ (3Цар. 17:1). Това казал пророкът и изчезнал от лицето на Ахав.

Божие наказание в историята на народите

Тези думи обаче, скъпи мои, представяват Божие наказание поради отстъпничеството на народа.

Къде са онези наистина, които казват, че могат свободно да си уреждат живота и историята и че Бог няма думата в събитията на даден човешки живот или народ? Кои са и къде са? И за да не помисли някой, че тези думи се отнасят само за народа на Израил, казвам ви, че Бог промишлява за всички народи и предопределя развитието на всяка една народност (вж. Бит. 15:14; 23:18 и т.н.).

Божие наказание в историята на Израил

Ще ви напомня следното: В земята Ханаан живеели много народи. И казал Бог на Авраам: „Още не се е препълнила чашата с беззаконията им (на амореиците, б.пр.); затова ти сега още няма да се настаниш в тази земя. Твоите потомци, казва Бог на Авраам, ще се намножат първо в Египет, ще станат голям народ, и после ще влязат в земята Ханаан“ (вж. Бит. 15:13-16). И знаете ли това за колко време е било валидно? За 430 години. Страховито! – Бог очаква кога ще дойде изпълването на греха, кога ще прелее чашата и тогава, казва Той, тези народи ще бъдат унищожени.

И когато настъпил часът Исус Навин да влезе навътре в земята Ханаан, Бог отново му казва: „Внимавай. За тези народи, с техните магии, с техните гагателства, с покварата и начина, по който живеят, дойде време да бъдат унищожени. Затова вие ще завладеете тази земя с голяма лекота. Внимавайте обаче – не правете и вие същите неща, защото ще дойде и вашият час, в който ще ви сполети същото“ (вж. Второз. 31:1-23).

Та виждаме, че Бог не идва да премахне някакви си народи, за да настани любимия Си народ, освен ако тези народи не са твърде прегрешили.

Божие наказание в историята на гръцките народи и на Гърция

Искате ли да ви кажа още нещо? Отворете книгата на пророк Исая и там ще видите нещо изненадващо. Исая проповядва и, подобно на Йеремиа, и Йезекил и Даниил, пророкува за народите, и то не само за Израил. „О, Вавилоне, ни казват те (пророците, б.пр.), настъпи твоят край! О, Сирия...! О, Египте...! О, моавци...! О...! О...!“ (Ис. 9:11-12 и т.н.) Даниил нима тук не пророчества за гърците и за персите? Нима не пророчества за вавилонците? Нима не казва, че гърците ще победят персийците чрез онова чудно пророчество, в което идва един козел – Александър Велики, който, знаете, бива изобразяван с рога – един козел, който идва бързо от Запад и се сблъсква с един *овен*, изобразяващ персите, когато окончателно стъпка.

И тук Бог не говори само на Израил, но говори на всички народи, указвайки съдбата на всеки от тях. Та като си припомним думите на св. ап. Павел, които напомниме в началото, бихме казали, че ние, гърците (както и всички традиционни православни народи, б.пр.), съвсем не сме извън този план Божий, но даже той е в сила за нас още повече, защото сме

приели Евангелието едни от първите, когато бе още проповядвано благовестието Господне.

Родината ни като върви по стъпките на древния Израил, е застрашена от същата съгба

Нека се запитаме, нима родината, държавата ни не върви по същите стъпки на древния Израил? И нека си признаем на какво се дължат всички бедни, които ни сполетяват сега. Какво мислите, не е ли възможно ей така, най-случайно нашите граници отново да бъдат стеснени?... Защото няма нищо непроменливо и сигурно в този свят. Откъде взимам повод за тази тема? Ами, ако като народ направим някаква икономическа или социална бъркотия, то кой ще е виновникът? Разбира се, че причината ще е в отстъпничеството на народа ни и обръщането му към идолопоклонничеството (езичество, неопанганизъм с всичките му форми – нюейдж, окултизъм, гадалство и т.н.).

Скъпи мои, народът ни всекидневно отстъпва от Бога. Феноменът на безбожието не е непознат на нашия народ. А днес безбожието става една реалност в страната ни, в която Православието разцъфтя и даде толкова светци! Това е изумително! И ние отново сме застрашени да изпаднем в езичество!

Днешните дни – събносни и за народа ни, и за целия свят

Но защо пророкът предупреди Ахав? За да се покае народът. Но покая ли се Ахав? – Нито Ахав, нито народът се покая. А нима ние ще се покаем? Когато днес се проповядва словото на покаянието, какво мислите, че е това? Че е само една словесна проповед, в която можем да си кажем какво ли не? – Не, това е проповед за покаяние, проповед за събуждане! Проповед, с която призоваваме да се покаем за състоянието, в което днес се намира нашият народ! Защото състоянието му е ужасно, нима не разбирате това? Та ние се намираме в същото състояние, в каквото е бил и Северен Израил по времето на пророка, който гръмо изследва състоянието на народа и се провиква. Провиква се и използва, бихме казали, онова извънредно средство, което ще стресне народа.

Последните от отстъпничеството на древния Израил

Та както ви казах, скъпи мои, пророкът предал своето послание, посланието небесно, и изчезнал от лицето на Ахав. От онзи момент започват и бедите на Северното царство. Ако искате, можете да прочетете четирите книги Царства и особено края на втората, третата и четвъртата книга, за да видите там описанията бедни и национални катастрофи, които претърпяло Северното царство и които приключили с поробването му от асирийците. Сто години приблизително преди Южното царство и то да бъде унищожено с поробването му от вавилонците.

А ги предупредяваше пророк Исая: „Госпожи... носите красивите си рокли, съвезлатните си колани, с извезаните си и котрени дрехи... но прах ще се посипе над вас и ще се влачите боси в земята на робството!“ (по Ис. 3:16-26).

АНТИХРИСТЪТ

Ако не разбираме това, ще настъпят бедите и тогава ще разберем...

Бог опазва Своя пророк

Но Бог, мили мои, опазва своя пророк. Опазва го от гнева на Ахав, защото, когато Ахав чул думите му, се втрещил и още преди да успее да отреагира, пророкът се изгубил. Затова и рекох, че като гръм се явил и като мълния изчезнал. И тъй като Ахав не успял да отреагира веднага, той започнал да търси пророка. Но Бог опазил пророка си не само от гнева на Ахав, но и от настаналото бедствие – глада, който последвал.

„И биде слово Господне към Илия“ и Господ даде заповед към Илия: „Тръгни на изток и се скрий при потока Хорат, който е срещу реката Йордан, от там ще черпиш вода и врани ще те хранят“ (по 3Цар. 17:3-4). Тръгвай, скрий се! Скрий се при потока Хорат, който е на изток и където се излива река Йордан. Скрий се там и ще намериш вода – защото вода нямало по причина на настъпилата суша. Там ще намериш вода. И аз ще изпращам враните ми, на които ще поръчам да те изхранват.

Божият народ трябва да се скрие

Забележете, скъпи мои, тези думи Божии имат преголямо значение. Те не се отнасят само за пророк Илия. Те се отнасят за нас.

Какво каза Бог на пророка си: „Скрий се, скрий!“ Това „Скрий се!“ е от огромно значение за Божия народ в трудни дни. То ни напомня реченото и на пророк Исаия: „Иди, народе мой, влез в покоите си и затвори след себе вратите си, скрий се за миг, докле мине гневът“ (Ис. 26:20). Народе мой, върви, влез в най-втрещените стаи на къщата си, затвори вратата си, скрий се за малко, за мъничко, само докато премине гневът Господен.

Имаме ли съзнание, че сме народ Божий

Поначало обаче бих искал да ви попитам: имате ли съзнанието, че сте народ Божий? Защото е нужно да имаме самосъзнанието, че сме народ на Бога. Съзнавате ли вие, че се отличавате от това, което се нарича свят? Защото Божият народ се отличава от това, което се нарича свят. Ако вие нямате такава съзнание, т.е. че сте народ на Бога, по-добре тогава да не слушате това, което ще говоря сега, защото то няма да се отнася за вас – вие сте светът и вървите към своята катастрофа. Ако обаче сте Божий народ и го съзнавате, тогава слушайте добре, отворете широко ушите си, за да чуете какво ни казва Господ.

Трябва, казва Той, да се скрием, но къде да се скрием?

Бягство и спасение

За да разберем тази Божия заповед – че трябва да се скрием – и за да видим какво ще да е това наше укриване, то трябва да проследим онова, което пророк Илия е направил като вид исторически прототип на последното време. Като казваме исторически прототип, имаме предвид даден исторически факт, който става предобраз на един последващ факт, принадлежащ на следваща история.

Например. Израил излиза от Египет, преминава през Еритрейско море и влиза в земята Ханаан. Това негово преминаване през Еритрейско море е факт, същевременно обаче е и вид исторически прототип. Какъв? – Египет се счита за страна на сатаната; а земята Ханаан се счита за земя на Царството Божие, т.е. това преминаване, което ще рече *пасах-преминаване*, е Еритрейско море. Там, в Еритрейско море, Бог потопява фараона и войниците му, а народът безпрепятствено преминава. Това е събитието на Въплъщението на Господ Иисус Христос, чрез което ни взима от земята на смъртта и на греха, и на сатаната, и ни превежда в Своето Царство и ние преминаваме през това море, което наричаме свето Кръщение. Та преминаването на Израил от Египет през Еритрейско море в Ханаан е прототип на светото Кръщение и на спасението.

Друг пример е унищожаването на Израил, станало през 70 година сл. Р. Хр. Това е един исторически факт, но същевременно е и един предобраз на края на света, на момента, когато светът ще бъде унищожен.

Пророк Илия като исторически предобраз

По същия начин и тук: онова, което е случило между пророка и цар Ахав, представлява освен един факт, още и исторически предобраз на последните времена. Защото Ахав е предобраз на Антихриста. И най-забележителното от всичко знаете ли кое е тук? Че това е единственият случай в историята на Израил, в който пророкът, бидейки едно историческо лице, същевременно е и действващо лице в последните времена! Защото самият пророк ще присъства в света в дните на Антихриста! (вж. Мал. 4:4-5).

Както знаете, пророк Илия не е умрял, бил е отнесен някъде на небесата (вж. 4Цар. 2:1). И пак ще дойде, и както изобличи Ахав, така ще изобличи и Антихриста – по същия начин. И забележително е, че три години и половина беззаконие е понасял пророк Илия при Ахав, три години и половина беззаконие ще понесе и при Антихриста! Следователно тук имаме единствения феномен, когато едно лице – пророк Илия – е не само исторически образ от оная епоха, но и исторически образ от бъдещето, от последните времена. Едно и също лице присъства в единия и в другия случай.

И ако, мили мои, в дните на вашите деца дойде пророк Илия – защото тогава ще е дошъл Антихристът – пък и в нашите дни да дойде – кажете ми, нима е време да спите, или е време да се безпокоите, ви питам аз?

Какво казва Откровението за пророк Илия

Чуите сега какво пише Откровението за св. пророк Илия в 12 глава, по отношение темата за изобличаването на Антихриста от пророка и какво ще последва от това. „И ще дам, казва Бог, на двамата Мои свидетели, и те ще пророкуват хиляда двеста и шейсет дена... Те имат власт да затворят небето, за да не вали дъжд в дните на тяхното пророкуване, и... звярът, който излиза из бездната... ще ги убие“ (Откр. 11:3-7). И си дам на двамата Мои свидетели, казва Христос, и те ще пророкуват. Те се на-

ричат свидетели, защото ще дадат свидетелство; наричат се още и пророци, защото ще пророкуват.

Колко време ще пророкуват? Хиляда двеста и шейсет дена, което е равно на три години и половина. Колко време задържа тогава пророкът бездъждието? Три години и половина. Един и същи феномен, от едно и също лице!

Чувате ли как казва това Новият Завет: „Те имат власт да затворят небето, за да не вали дъжд в дните на тяхното пророкуване“! Тоест, проповедта за покаяние се продължи три години и половина, колкото е и периодът на бездъждието.

Но тогава, казва, звярът, който излиза от преизподнята, Антихристът, не можейки да понесе присъствието и критиката на двамата пророци, ще ги убие и ще остави телата им непогребани на площада на Йерусалим (вж. Откр. 11:8).

Пояснявайки това, св. Йоан Дамаскин казва: „Ще изпрати Енох и Илия тесвители... и чрез тях ще критикува“ (За антихриста 4, 99, 44).

За тези двама пророци Откровението ни казва, че ще ги види целият свят, когато бъдат убити на йерусалимския площад. Разбира се, това означава, че там ще управлява Антихристът, когато те изобличават, но и двамата пророци ще докажат, че именно той в крайна сметка е Антихристът. Но той ще ги убие, и ще видят убийството им „народи, тълпи, племена и езици“. Това е един обичаен израз, който се използва в Откровението от ев. Йоан (Откр. 17:15 и нат.), но се използва и от пророк Даниил (Дан. 3:4,8 и нат.).

Как ще видят „народи, тълпи, племена и езици“ премахването, смъртта на двамата пророци? Разбира се, чрез телевизията.

Можеха ли древните да си представят, че един ден ще има телевизори?!... Можеше ли тогава въобще да се мисли, че е възможно всички народи да виждат едно и също нещо?... А днес това е възможно. Може би защото е близо краят, само и само защото телевизията е вече реалност, тоест, е дадено вдъхновение за нея... А може би и защото именно тя ще влезе в услуга на Антихриста?... А че отдавна му се е подчинила, вече се знае, защото това, което днес се предава по нея, не е друго, освен подготовка на хората за идването на Антихриста.

Народът божий трябва да се скрие

През тези три години и половина под широката на Антихриста народът Божий трябва да се укрие за „малко, твърде малко“ (три години и половина!) (Евр. 10:37).

Защо обаче трябва да се укрие? – За да се спаси.

За да се спаси от смъртта? – И от смъртта, но не толкова от нея, колкото главно от злото въздействие на онези три години и половина.

Страшно е, мили мои, когато виждаме християни в днешно време толкова много да се влияят от културата днес, която обслужва Антихриста (обръщам внимание на това!) и да не можем да ги удържим.

Нека ви дам един малък пример. Ако можете, поканете децата си на църква... Какво ви отговарят? Не ви ли казват, че съмсем другаде сега им е акълът, че имат други възприятия за живота... Но не само децата ви, но и възрастните ги е повял вятърът и са попили светския дух. А още не е дошъл Антихристът. Ами като дойде и наложи глад и икономическа изолация...! Тогава какво ще бъде?...

Това е ценността на книга Откровения – тя е, за да ни подготви. А подготовката е първо в получаване на посланието, а после и в самото му прилагане. Трябва това да разберем добре.

Божият народ ще се скрие в пустинята

Та къде трябва да избяга народът Божий? (народ Божий са онези, които не са се поклонили на Антихриста) – В пустинята, подобно на пророка някога!

Така Божият народ, както някога синовите на пророците във времето на пророк Илия (които били много и следвали, забележете това, тогава пророк Илия (вж. 4Цар. 2:3,5,7,15; 15; 4:1; 38; 5:22; 6:1) всички те, както и Църквата в последните времена, бягат в пустинята, крият се.

Какво казва Откровението за пустинята

Нека видим какво казва Откровението, глава 12, стих 14: „И дадох се на жената две крила на голем орел, за да хвърчи в пустинята на своето място“ (Откр. 12:14). Дадох се, казва, на жената. Коя е жената? – Това е Църквата. Дадох се на жената, на Църквата, две крила на голем орел.

В Стария Завет имаме много пъти този образ (като във Второзаконие 32:11 и др.) който показва, че тези две големи крила на орел са голямата закрила от Бога и означава: Бог пази Църквата.

И продължава: „за да хвърчи в пустинята на своето място“, за да хвъркне и отиде в пустинята, което си е нейното си място. Нима мястото на Църквата е пустинята? – Да, пустинята е!

Манастирите са преходът на Божия народ към пустинята

Знаете ли, че вид въвеждане, а същевременно и едно послание през вековете, на това, че Църквата ще се отдалечи в пустинята, са манастирите? Много хора казват: „Защо седите в манастирите, вие, монасите?“ – За да напомним, че Църквата ще се върне в пустинята. Така или иначе, Църквата започна своя живот от пустинята.

Ако се съмнявате, прочетете в евангелието от св. евангелист Марк, и ще видите, че „Гласът на викания в пустинята говори“ (Марк. 1:3). Св. Йоан Кръстител ви ка и предупреждава, че идва Месията. И той къде посочи Месията? – В пустинята. Къде са положени основите на Църквата? – В пустинята. В пустинята ще си и отиде.

От стр. 1

Разбира се, че това, което е неприлично за светския човек, още повече не отива на монаха (на подвижника в добродетелта, бр.). Един старец разсъждавал за това така: „Ако не мога да съдържам езика си, това показва в какъв безпорядък се намиращ умът ми. Не мога да пресекя гнева, разразението и склонността към спорене. Шом ми кажат някаква дума, веднага

устрдно, той обезателно ще победи тази страст. Който е чел житиеписанието на стареца Иосиф Исидур, сигурно помни, че в младежките си години той бил извънредно гневлив и не минавало и ден без да се скара с някого. Както той сам казвал, бил способен да убие човек в гнева си. В манастира той много се молен, защото искал да победи тази страст, и наистина, с Божията помощ успял. По-късно в него вияла

Словото – остръ нож

Сигурно всеки от вас знае според личния си опит, че болката, причинена от рязка дума, може да живее в душата много дълго. Неслучайно съществува такъв израз: „Словото е остръ нож“. Много е сериозен гряхът, който извършваме, когато раняваме своя ближиз с дума. За нас не може да бъде

Тайната на добрия тон в общуването

нещо изкача от мен. Мълнята ми е толкова бърза, колкото моят отговор. А ако нещо излиза от устата, то до колко повече от помислите!“

Така и ние можем да победим гнева и много други страсти, просто смирнопнуждавайки се към мълчание и молитва. Ако в каквато и да е, дори най-незначителна ситуация, когато ближият ни досажда по някакъв начин, ние мълчим и се старееме чрез молитвата да изгоним досадата от нашата душа – това вече е подвиг, който общата сърпена ни.

Когато ни е тежко...

Старецът Силуан разказва такава случка. Един послушник бил болен, страдал телесно и душевно, а към него била отправена проста молба да съвърши нещо. Тогав той реингал с думи на досада, но след време забелязал, че душата му изгубила мира си. Мъдритяк ще разбере защо се случило това, а немъдритяк ще си каже, че това са дребнолуии.

В живота ни такива ситуации се случват често. Молят ни за разни неща, когато сме болни или разстроени. И ето, казвайки само няколко думи, можем да се лишим от мир и молитвата. Напротив, ако се съдържим и замълчим, ние ще извършим малък подвиг, който ще донесе в душата ни благорядение.

Искат ми се да повторя, че целият ни живот може да се състои от такива негодими подвизи. Отстрани може да изглежда, че не правим нещо особено и външно се подизваваме не повече от другите, но ние, между другото, да побеждаваме страстите си и да преупсряваме а всеки изминал ден.

Говорят ни е като огледало

Има още една закономерност в нашия душевен живот – подизвавайки се в молитвата, ние не можем да бъдем груби с ближните. Старецът Софроний (Сахаров) казвал, че ако сме груби с хората, това означава, че нещо в духовния ни живот не върви правилно. Истинската молитва облагородява човека, смекчавя и изтъчват сърцето му. Когато човек се моли, той започва тъкмо да чувства душите на другите хора. Той става внимателен и се следи да не огорчи ближните си с погледи или жест, а още повече с дума. По отношение на думите той внимава особено, защото словото има сила, която с нищо не може да се сравни. Думата може да утеши, да обори, да извести, но също и да обгълтне и рани душата на другия човек. В една дореволюционна книга по стигет има едно такова токово наблюдение: „Грубитяк гор и рече думи навличат повече недоброжелатели и убиват доброто предразположение по-често, отколкото лошите постъпки“.

Казва за вътрешната борба, на която станал свидетел. На следващия ден монахът се върнал при него и благодарило за съвета, защото след като изпълнил дълга си, можел отново с радост и умиление да се върне към молитвенте си.

Как да направим добрите зли, а злите – добри

Забелязано е, че ако говорим на ближните си неприятели думи, то ние виждаме всички наоколо като грешници. Когато започваме да се следим и не си позволяваме да огорчим някого дори с е една дума, то изведнъж установяваме, че всички около нас са ангели – добри, кротки и любози.

Защо се случва така? Разбира се, защото ближните откликват на нашата добрина и сърцата им се разкриват за нас. Както пише преподобни Макарий Велики: „Гордото и зло слово и добрите луде прави зли, а благото и смирно слово и злите насочва към доброто“. Когато се стареем да не обидим някого, самите ние онекъваме и придобиваме добър и неосъждащ поглед.

Ще ви разкажа една мъдра приказка: „Пред портите на един град седял старец. Веднъж приближил пътник и го запитал:

Когато истината става лъжа

Овесн всичко казано дотук, съществува един особено важен навик – да изказваме мнението си с тактичност и внимателност. Понякога изказваме мнението си без изобщо да се замисляме. Струва ни се: че какво толкова има за

– Какви хора живеят в този град? Старецът отговорил с въпрос: – А какви луде живеят там, откъдето ти идеш? Странникът казал: – О, това бяха ужасни хора! Зли, завидливи, с тях беше невъзможно да се живееш!

Тогав старецът му рекъл: – И в този град ще срещнеш същите. Пътникът поклатил глава и продължил пътя си. Не след дълго портите се появили друг странник и задал същия въпрос. Старецът отново отговорил с въпроса: – А какви луде живеят там, откъдето ти идеш? – Прекрасни хора! Добри, задржани, гостоприемни.

– И тук ще срещнеш същите. И странникът с радостно сърце влязал в града. Тогав попитали стареца: – На кого от тия двамаща каза истината и кого излъга? – и той отговорил: – Аз казах истината и на двамата. Всеки човек има вътре в себе си един особен свят, който носи навсякъде, където и да иде“.

Думите ни създават един свят около нас – ако словата ни са добри, то и светът около ни става по-добър. Разбира се, думите, които изговоряме, влияят не само на нашите отношения с ближните, но и на нашия вътрешен живот, на нашата молитва.

Ако си казал груба дума – няма да има молитва

Старецът Арсений Пещерник разказва в една история за монах, който веднъж лу се поклонил и казал: – Благослови ме, герона, натажките един брат и згата не ми върви молитвата.

– Няма страшно – казал Арсений – Иди се покони на брата си и ще ти се върнат любовта и молитвата! – Но аз се поклоних пред теб, няма това не е достатъчно? – Не, не е. В каквото си се провинил пред него, за това и ще искаш прощка. По-нататък старецът Арсений раз-

мислене? Та нали казваме чистата истината? Но от евангелската гледна точка нашата правда може да изгледа неправда. Ако ние с думите си огорчяваме ближния, няма можем да назовем това истина? Евангелската правда не се изразява в това да заявим нещо, съответстващо на действителността, а в това – никогато никога да не засияме. Съвременниците на Антон Чехов го познавали като много мек и деликатен човек. В своето общуване с другите хора той се придържал о правилното – нито да не огорчавя. Веднъж при него дошла една дама с ръкопис на неин роман. Тя била много настоятелна, дори досадна. По това време Чехов боледувал. Той бил на смъртно легло, повален от туберкулоза, заради което вече трудно се придвижвал, трудно говорел и даже трудно дишал. В това си състояние той посветил на въпросната дама около два часа, четейки и поправяйки едно съвършено безларно произведение, без нито веднъж да изкаже дори и най-минимално недоволстворение. Заради това му качество Чехов имал много приятели и хората се стремели към общение с него.

Но може да се случи и така, че човек да притежава множество достойнства, ум, някакъв особен талант, остроумие и въпреки това, неизвестващо, обкръжаващите го да избгиват. А причината за това би могла да е в навика му да изказва мнението си категорично, без да се съобразява с чувствата на другите хора. Общуването с такъв човек не доставя удоволствение, защото той постоянно узвява луше на ближните с думите си. Дори за безележките му да са напълно оправдани, справедливи и разумни, никой не би искал да се съгласява с тях, защото рече думи наричават сърцето.

Старецът Емилиан споделя едно свое токово наблюдение: „Този, който настоява на своите воля, знание и мнение, получава вражда; него никой не го обича. У всеки човек се пробужда против такъв човек инстинкт на противодействие (скак с станал беноват) и желание да му се отговорн с „не“. Разбира се, че тогава човекът вижда причината за това отношение се-

„Услаждай живота на ближните – и Бог ще услужи твоя“

Накрая бих искала да ви припомним още едно правило при общуването си с другите. За него говори св. Василий Велики: „Бъдете приветливи в общението си и живаки в речите си“. Въздржаност от употреба на лоши думи не е достатъчно, нужно е постоянно да разпръскваме добрина. Когато разговаряме с ближния, от устата ни трябва да излизат винаги топли, приветливи и утешителни слова. Както пише един старец: „Когато беседвах, нека лицето ти бъде усмихнато и радостно, а от устата ти нека се лее сладост и теж мей“.

Истинският подвижник може да се каже, че се познава по приветливостта и сърдечността в общуването. Свети Атанасий Велики, който съставил житното на прет. Антоний Велики, ярко описва характера на този велик Божий живилец. Преподобни Антоний изглед строго, ежедневно се борел с демоните, по половин година не виждал човешко лице, но когато се върнал при хората, както пише св. Атанасий, „той бил приятен и учтив. Словото му било подправено с Божествена сол. Няколко такъв човек, който да не обичал св. Антоний. Никой не го мразел, не му завидял, но всички се радвали, и се събирали около него“.

Нека и ние да сме просто съдържани и учтиви, но да сме приятни, приветливи и любосеобилни. Нека да под-

правяме всяка своя дума с „Божествена сол“ – т.е. с любов, нежност, радост, и ще почувстваме изпълнеността на мърлите слова, казани от св. Иоан Крощащия: „Услаждай живота на твоите ближни и Бог ще услужи твоя“. Чрез словото, произлизано от върашното и любосно сърце, ние можем да творим чудеса за своета душа и за душенте на другите“.

Когато се стареем да произнасяме само угодни Богу думи, тогава ние можем да създаваме чрез словото. А Нему е угодно всяко слово, казано с евангелско чувство. Дори когато произнасяме такава съвсем проста, битова молба, но с любов и топлина, това вече ни приближава към Бога. Самите ние започваме да чувстваме Божията присъствие, но също така и хората, намиращи се около нас.

С това ние изграждаме нашето единство, нашия бож в живит с Христо. Разбира се, че това невинаги е леко. Евангелското общение е наднаше-то естество, което пребивава в падна-

то е необходимо за успеха на делото – това е атмосфера на мир, любов и доверие. Когато общуваме с ближните в такъв дух, тогава те с желание откликват и ни помагат с особена радост.

В своите беседи старецът Софроний разказва случаи, когато една дама, французка, му казала: „Не мога да си представя как хората стават светци, та това е толкова трудно! Трябва да си учтив с всички, а наоколо има толкова много неприятели хора!“ Спомняйки си тези думи, старецът Софроний забелязва: „Разбира се, светостта не е само велителност. Наистина, общуването с хората може да бъде нелеко. Дори в нашата манастирска среда се случват моменти, когато някоя брат или сестра стават трудно носими за нас. И как да си учтив с тях? Но всичко се побеждава с молитва и ако ние с помощта на молитвата се учим на това непросто дело – да се обичаме един другото, то Господ ще пребъдва в нас“.

Там, където се изпълнява тази заповед – там винаги присъства Христос. И когато произнасяме думи с евангелско чувство, с любов към ближния, трябва да знаем, че в този момент сред нас заставя Живият Христос.

И в заключение бих искала да приважа всички към въдванията на евангелското общение – подвиг, който ни съединява с Бога. Старецът Софроний казва така: „Помнете, моля ви, за величното не само на Божествено слово, но и на човешкото. Когато нашето човешко слово се говори в духа, започва да изпитва сила. То носи в себе си живот и истина, защото е плод на живущия в нас Христос“.

Из: „Беседа латущки Домничка“

Къщата на дявола

Във времето на император Юстинин I (527-565) Медиоланският епископ Даций († 552) на път за столицата, се спрял да си почине в Коринт. И в търсене на по-криво подслон, където да престои известно време заедно с придружаващите го, видял отдалече една пуста къща, която му се сторила подходяща, и наредил да я подготвят.

– Владико – му казали местните, – не може да преночувате в тази къща. Тя от много години е обитавана на дявола. Затова е и пуста. – Е, та това – отговорил благочестивият епископ – е една причина в повече, поради която ние сме длъжни да се настаним именно там. Набързо подготвили къщата и еп. Даций се настанил вътре, решен да претърпи изпитанията на врага.

Стъмнило се и Божият човек притихнал на леглото от деневата умора. Изведнъж сред ношната тишина настанала дяволска шумотевица. Дяволът започнал да имитира виковете на множество животни наведнъж. Ръмжал като лъв, ревял като магаре, съскал като змия, гърчел като прасе.

Даций скочил от кревата и викнал към лукавния: – Така ти се пада, лукави! Ти, който някога каза: „Ще си направя трона върху звездите небесни и ще станя равен на Вишиня“, сега заради гордостта си си заприличал на говедата. Тогав ти недейността пожела да се оприличаш на Бога, затова сега, тъй като си си го и заслужил, си се оприличил на зверовете.

Като чул това, дяволът се засрамил. Избгил и повече не съгшил там. Така къщата станала живеилище на вършачите.

Смелият погвижник

Един старец азел отишъл и заживял в едно идолско капище. Както дошли и го видели демоните, учудили се на дълроствта му и казали: – Махай се бързо, защото това място е наше! – Никое място не е наше – отговорил им аскетът. Тогав демоните започнали да му разпръскват палмовите пръчки, с които плетал кошници. А той търпеливо си ги събирал.

Накрая дяволът го стиснал за едната ръка и започнал да го дърпа навън. Старецът обаче, като стигнал до вратата, се хванал с едната ръка за касата и викнал: – Иисусе, помогни ми! При произнасянето на Божие ние сатаната го пуснал и избгял. А старецът започнал веднага да плаче. – Защо плачеш? – чул се глас отвиско. – Защото демоните дръзват да хващат човека и да правят с него такива неща! – Ти изпадна в безгрижие – чул се пак гласът. – Ето че сега, щом ме потърсиш, аз застанам до теб! След тези откровенически думи старецът благодарил на Бога и продължил с много повече ревност духовната си работа (Иисусовата молитва, б. пр.).

Из: „Делоните и техните дела“, м-р „Параклитос“, Оронос, 2008

Превод: А. ХРИСТОВА

Превод от руски: Анелия ПАВЛОВА

БЪЛГАРСКИ МАТЕРИКОН

Духовното просветление на нашия народ се извършва от личности, чиито имена не се забравят от българската история, от признателните поколения. Наставницата Анастасия Димитрова (монахиня Анна) продължава да е сред будителите на Българското възрождение. И ще остане завинаги сред тях.

Мариана ЕКЛЕСИЯ

Монахиня Анна (Анастасия Димитрова)

другото, заради което а тук:

– Бях седем-осемгодишно момиче, когато майката на благородния владика Агапий посети родния ми град Плевен. Казваше се Евгеня. Тя поиска, пък и аз пожелах да ме вземе за свое дете, тъй като нямаше родна дъщеря. Този щедра на мъдрост жена ми даде първа грамотност, после по нейна поръка владиката ме прати в градец Калофер, та при тамошните добри учители да добия политични науки. Епископът и майка Евгеня милееха българските девойки да започнат просвета, защото наврег из империята беше безкнижовна тъма! – Наставницата въздъхна, но бързо продължи: – Когато се върнах в Плевен на възраст, достойна за отваряне на училището, благородната майка на владиката вече не беше сред живите. Тя не успя да види това, което душата ѝ тъй много милееше да изпита. Седмица преди да отпътувам от този свят, е приела монашество... Като ще пазя в душата си нейното добротворство, пожелах да измина и нейния път към Бога!

– Благочестивата госпожа навярно има нюжда от уединение и дълги молитви? С какво мога да ѝ бъда полезен?

– Ако Ваше Високочестителство издейства да остане в манастир, бих служила Богу до края на дните си в тази земя на мир и раздори...

– Пресвѣтъ е конежът за монашеско житие! – Никифор отвърна напевно, като в благослов. – Ще говоря с тукашните сподвижници за килия в някой от гръцките девически манастири.

– Нашата църква се отъчи от гръцката и със сестрите няма да се сродим. Ако може, попитайте в някой от руските манастири, устройте тук за свят живот – Наставницата стана отведенъж, сякаш вдигна с ръка на надеждата.

– Госпожата иска да остане сама в обителта?

– Не сама. С това момиче, което изповяда, че също иска да се подвизава в молитви. Бог да ми прости, ако я откъсвам от родна земя и близки, но ако след години реши, пак ще може с насенци да се завърне в България.

Момичето поклати глава за съгласие с сумите на старциата и безмълвно обърна лице към иконостаса – голямата свещ на свещника гореше рабно, несмутима от воята на двете.

– Ефимия, кандило то угасна ли? – старциата обърна главата си.

Алеята за разходка на монахините в двора на руския девически манастир в Йерусалим свършваше под свода на огромни кипариси. Там, досами църковните зидове, върху забравени от времето надгробни камъни, с изсечен християнски кръст, през 1983 г. разчехо различни имена на жени, пристигнали в тази света обител и останали завинаги тук.

Върху един надгробен камък едва се четеше:

„МОНАХИНЯ АННА
род. в г. Плевен
1815-1898 г.“

Българка, погребана в Йерусалим? Разгрънах избуялата трева с надежда да намеря още няколко думи за непознатата. Защо тук е завършил некраткият ѝ земен път? От 1898-а, посочена като година на смъртта ѝ, бяха изминали повече от осемдесет лета и зими. Върху камъка всичко бе избледяло, неясно. Помолех сестра Таисия, игумения на девическия манастир, да ми помогне. Ала годините не бяха оставили нищо друго и в манастирската хроника.

Времето беше започнало да заличава йерусалимските ми срещи... ала един ден в софийската Народна библиотека ми попадна старинен ръкопис. Тръгнах след него. После

се зарових в стари възрожденски книги. В списание „Светлина“, кн. II от 1897 г., случайно зърнах снимка на възрастна монахиня, облечена в расо, с бронирана в ръка. За нея пишеше: „Тази жена, lika на която представляме на читателите, е скролната първа светска Българска учителка Анастасия Димитрова, сега Анна Монахина. За да не остане забравена тази народна труженица и от благодарност към заслугите ѝ към българският народ, аз (авторът на статията продължаваше със загриженост за съдбата ѝ), след като се снабди с lika и кратки сведения за живота и дейността ѝ, давам ѝ гласност, с надежда, че те ще послужат на бъдещия биограф при описването на живота и дейността ѝ...“

Да, това вече е нещо! Редовете подказваха, че старциата от портрета е монахиня Анна, чийто надгробен камък видях в Йерусалим.

„Инициаторка на много полезни предприятия по събуждането наспалия дух на българина, съучастница във всички народополезни начинания в града ни до преклонна възраст, тя остави един добър спомен между съгражданите си. След половинвековна дейност ѝ в полза на на-

В Йерусалим

– Добър ген, преподобни отче, и добра среща! Ти трябва да си Онуфри – зарадва се старциата.

– Аз съм Онуфри, очаквах ви, но защо идвате след Възкресението?

Йеромонахът, дълги години живял в Йерусалим, знаеше, че българите гледат да дойдат при него начаса от пристигането си тук, та да им помогне в издирване на подслон.

– Три седмици исках да те намеря, ала старостта ме събаряше, безсъние не даваше покой на душата ми. Дълъг, мъчителен за годините ми беше пътят от Плевен до тук.

– Благочестивата християнка е от Плевен, знам. Казаха ми дружи плевнали, отседнали тази година при нас – лицето на йеромонаха, скрито зад зъста брада, се просветли в усмивка.

– От Плевен съм аз, а себицата, която има милостта да се грижи за мен, е от Левент. Магленке, дай армагана на благочестивия отец!

Момичето извади от вързоп понос за слагко и хвалебствена книга с писмо. Монахът пое дарението, обърна към светлината листа да прочете името на изпращача:

– От гядо хаджи Минко Ганьов е, дете беше лани тук. Благ, много благ християнин! – каза туй, което помнеше за плевналията. Дядо Минко наистина светеше с добрината си, щом сред спотиците тук прииждащи Онуфри не го беше забравил.

– Той също говори добри думи за вас – Наставницата се олюля от световъртеж, хвана с гбе ръце тояжката си и потърси рамото на момичето.

– Седнете сега да починете, докато поприказваме – българинът зи покани, мушна писмото в джоба си, посочи към гвата стола близо до вратницата. Ненадейно през ума му мина, че гостенките сигурно бързат – С кой керван ще спитенете Яфа?

Преди гостенките да седнат и Онуфри да чуе отговора на питането си, братата се отвори и влезе владиката.

– Вдигам ръка и молитвам за вас, чада Божи, достигнали тази света земя! – гласът му дойде мощен, гаден от Бога за назидание. Говореше църковнославянски, но от многоото години живеене с йеромонах Онуфри, видеше се, беше научил и разбираше българска реч. Той поръча на своя помощник да приготви нещо за почерпка на двете гостенки, а когато се разговори с тях, разбра от Наставницата

рода си, в преклонна възраст се посвети в служение Богу и през 1894 г. напусна града ни, като се засели в Йерусалим, дето живее и сега, забравена от всички, даже и от тези, за просветата на които е употребила цели 50 години.

гр. Плевен
6/1/1897 год. И. Ю.“

Авторът на статията е поискал да остане неизвестен. Не е могъл да скрие само вълнението и тревогата си от забравата на една българка – първата наша будителка за народно просветение.

Този текст беше добро възмездие за забравата ми на монахиня Анна, родена от баща Димитър и майка Цвета на 12 май 1815 г. в Плевен. Исках да разкажа за народополезното ѝ начинание, а се страхувах от оскъдната историческа памет за нея – две страници в книгата на Юрдан Трифонов „История на града Плевен“ и същата снимка.

Съвременният живот на града отдавна е различен махалите и къщиците от Възраждането. Не може да се твърди къде точно е била бедната родна стрѣха на първата българска учителка в годините на забрана за огромотаване на жената. Ала за духовната следа, оставена от Наставницата, домът не е най-важ-

ният знак на живота ѝ. Една заран пред стените на старата Светиниколаева църква в Плевен видях скромна мемориална плоча: „На това място е била родната килия на Анастасия Димитрова, основала през 1840 г. първото в България светско девическо училище“. Намерих други думи, написани от възрожденци за нея. В процеса на издирване попаднах на писмата, написани от Врачанския владика Агапий до наставника Райно Попович. Тези единствени автентични документи около живота и обучението на първата наша просветителка променяха исторически факти за времето на престоя ѝ в Калофер, изместиха с една година и началото на откриването на училището в Плевен – 1841 г. Така близо век след смъртта ѝ събрах смелост да се зема със светската образопис, на който посветих две години от своя живот. Родена съм в Плевен и исках да дам скромно принос в забравата на един просветителски национален духовен подвиг.

И досега в света има народи, където огромотаването на жената е забранено, защото се счита грях. За цивилизованя свят това е невероятно, ала в реалния живот на милиони жени е факт.

– Не е, сестро, спи! – младата тръзна към нея.

– Зазорява ли вече над хъма Госпоген?

– Скоро ще бъде ден.

– Сьнувах, че силен вятър поведе гемията към Златния рог и към България. Мисля, че Бог ми даба знак за пътя към Него. Моля те, да ме облечеш и да повикаш свещеника за причастието!

– Ще отида в храма да го потърся!

Младата монахиня се сведе пред малкия иконостас в килията, после обърна лице към одъра и в зрача на прозореца се влезе в старциата, лезнала по гръб. Кръстът върху зърците ѝ бешеше, пръстите опипваха монашеската броеница, а дишането ѝ бе неспокойно и тежко, сякаш иска да съобща важна вест.

– Ефимия, в живота ми имаше хора, които не трябва да бъдат забравени.

Монахинята се изправи, тихо пристъпи към нея, раздвиги пръсти над възрениа в кандило то поглед, но зениците не отвърнаха; в последните дни монахиня Анна загуби зрението си напълно.

– Всичко, което ти ми говореше за достойни дела на благородни моде, записах и пазя най-съкровено – отвърна, за да я утеши.

– Ефимия, дай ми сестринска дума, че ще се върнеш в България! – опипа с невиждащи зеници лицето на младата.

– Не те разбирам гнес, сестро Анна. Нали променен кръщелното име Маглена в име Ефимия, обещано на Бога! Двете останахме в тези покои, за да можем чрез милосърдни дела и молитви да намерим спасение за душите си...

– Безотрадна хора има наврег, момичето ми, а Родната е една за човека. След този Великден гледай да трънеш, ще продължиш своя път към Него в някой български манастир – тя поиска да стане, за да облече последните дрехи на своя земен път.

– Не се уморявай в спомени, сестро Анна.

– Щом стигнеш в България, кажи на онези, които ме помнят, че наставницата на малки момичета не се върна в своя земя, но душата ѝ ще пребъдва там!

Старциата затвори очи и уста ѝ не пророни повече думи. Младата монахиня наметна расото си, когато над планината Мория зазоряваше. От църквата дойде зън на кляноло.

Беше март 1898 година.

*Из книгата „Сън срещу събота“,
Мариана ЕКЛЕСИЯ*

От стр. 3

Змията пушка по Жената „Вода като река“

После се казва: „И змията изпусна от устата си подир жената вода като река, за да я отвлече с реката“ (Откр. 12:15). Антихристът, зад който седи дяволът, ще преследва Църквата, ще я гони (затова и тя ще отиде в пустинята) и ще излее вода като река през устата си, за да я удави.

Каква е тази вода, която изтича от устата на дявола и Антихриста? Да, мили мои, това са различните социални и философски системи, които искат да удавят съвременния християнин. То е като някой да ти дава чиния с храна и да ти казва: „Ще се наядеш добре, а после, знаеш, ще следваш тази социална система (политически строй, б.пр.) или онази икономическа система“. Не мислете ли, че така прилича на Исав, който проладе първородството си, т.е. от неговото потомство да се роди Месията, само защото искаше да се наяде? ... Така и ние продаваме Христос, за да имаме икономическа изгода... Колко жалко! Жалко!... С това ще дават, ще се опитват да удавят Църквата.

Бъдете нащрек – духът на Антихриста може да ни повлече и да го погубим

Разбира се, Свещеното Писание казва, че много християни ще бъдат погубени (Мат. 24:24 и т.н.). Това казва и Откровението, когато ев. Йоан бива приканен да измери само храма и жертвеника, но не и двора на храма. Това показва, че ще се спаси само *остатъкът* (Ис. 10:22. Рим. 9:27; 11:5), една малка част само от християните. И казва ангелът на Йоан: „Стани и измери Божию храм и жертвеника и ония, които се покланят в него; а възниция двор на храма изключи и го не измервай, понеже е даден на езичниците: те ще тъпчат светия град четирийсет и два месеца“ (Откр. 11:1-2). Тоест, да властва Антихристът над християните три години и половина. Над християните! Да, защото според св. Отци, храмът, дворът и градът Йерусалим, град Сион, винаги е символизирал Църквата. Но какво се измерва (за да бъде спасено, б.пр.)? Само храмът, казва, и жертвеникът, т.е. само една малка част.

Нека сме наясно, че можем да се загубим и духът на Антихриста да повлече и нас!... Това ще рече, драконът праша „вода като река“ след Църквата; иска да я удави във водата. А водата е това, което казахме горе.

Бог помага на народа Си, използвайки елементите на природата

„Но земята помогна на жената; и отвори земята устата си и погълна реката, която змее бе изпуснал из устата си“ (Откр. 12:16).

Идва природните елементи на помощ. Земята, казва, попи водата. Случаят тук е както и при преминаването на Еритрейско море. Някъде след полунощ започна да духа южняк, толкова силен, казва, че водата на морето се раздели на две. Преминаха евреите и когато се съмна, опитаха да минат египтяните. Вътрешният спира, затваря водите и ги удавя всички (Исх. 14: 21-29).

Разбира се, елементите на природата ги управлява Бог, но тук се показва предимно какво правят те на един първи план – че те е притичват или да премахнат нечестивия, или да помогнат на благочестивия.

Виждате, че пророк Йоан се поти от

горещина, чакайки унищожаването на Ниневиа: „Ох! Горещина, лято!“ (по Йоан. 4:1-6) Само за няколко минути израства една тиква с големи листа и му прави сянка!

Та и природата помага на благочестивия и Църквата.

Антихристът се прогневява срещу скрилите се в пустинята и нагиза война срещу християните в зраговете

„И разлюти се змее против жената и отиде да води война с останалите от семето ѝ, които пазят Божиите заповеди и имат свидетелството на Исуса Христа“ (Откр. 12:17).

Антихристът обаче не успя – скри се Църквата.

Ще си помислите: та колко могат да се скрият? Да речем в цяла Тесалия колко ще да са истинските християни? Петдесет, сто, петстотин, хиляда?... Могат ли всички те да хванат гората и да се скрият по пещери и дупки в земята, за да се укрият? Не, останалите християни ще останат в градовете. Но нима благочестиви са само които са избягали в планините? Не, ще има и в градовете. Тогава какво става с тях? – „Идва дяволът и повдига война против останалите“. Горко им обаче – те ще се сблъска с истинското тиранство на Антихриста!

Както Бог изхранваше пророка Си три години и половина, така ще изхранва и народа Си в пустинята пак толкова време

Там, в пустинята, с какво се хранеше пророк Илия? „И враните му донасяха хляб и месо сутрин, хляб и месо вечер; а пиеше от потока“ (3Цар. 17:6). Враните му носеха сутрин хляб, а вечер месо, и пиеше вода от потока. Защо врани? Защото те са месоядни. Казва това и Свещ. Писание (Бит. 8:6-7 и нат.), а и са такива по природа. Те ядат месо, и то леш, мъртви тела. Та изпратени са именно враните, за да се подчертае, че става въпрос за чудо. Враните, които можеха да изядат месото, и то във време на глад. Но не го изяждат, а го носят на пророка, за да се подчертае чудото с пазителството на пророка от Бога. По същия начин ще бъде изхранвана и Църквата в пустинята.

Казва пак книга Откровение: „дето се храни през време, времена и половина време, далеч от лицето на змията“ (Откр. 12:14), за да бъде изхранвана там Църквата. Тук „време“ е едната година, а „времена“ – са двете години, „и половина време“ е половин година, тоест всички три години и половина, „от лицето на змията“ – тоест за времето, когато дяволът и антихристът ще властват на земята.

Изхранването на народа Божий в пустинята

И така, в пустинята народът ще бъде хранен от Бога. А как ще става това?

Знаем, че древният Израил бил хранен в пустинята по чуден начин цели четиридесет години. Знаем още, че и християните, които бягали от гоненията в пустинята, били хранени по начин, който Бог промишлявал за тях. Но как ще бъдат хранени в последните дни християните, които ще избягат в пустинята?

Това Бог знае и ще го яви тогава. Така, както и никога не е предупреждавал евреите в Египет как ще ги храни един ден в пустинята. Но едва когато народът, вече в пустинята, рекъл: „Какво ще ядем“, тогава Бог им изпратил манната (вж. Исх. 16:2-14). По такъв начин и християните, когато ще се намерят в пусти-

нята и се запитат: „Какво ще ядем“, тогава Бог знае какво ще им даде – ние не знаем това сега.

Изображението на пророк Илия с враната, която го храни, подчертава историческото значение на този му образ за последните времена

Скъпи мои, великият пророк, Илия достославният, преживя исторически прототипа на последните времена, за да ни покаже, че като него ще бъде и Църквата.

Църквата ни, сред множеството чудни събития от живота на пророк Илия, в иконите си ни предава само една негова характеристика – как той седи в една пещера и там гледа враната, която му носи хляб или месо. Нищо друго не ни показва Православната църква от живота на пророка, ни чудното всеъжение на Кармил, ни дори и боговидението му на Хорив, т.е. на Синай, или някое друго от множеството чудеса в живота му, но единствено това. Знаете ли защо? Защото Църквата ни иска да подчертае историчността на пророка като предобраз на последното време, както и за да ни каже чрез тази му само икона какво ще стане с вярващите, когато дойде краят на света.

Както избобличи Ахав, така ще избобличи и Антихриста

Скъпи мои, пророк Илия ще посочи Антихриста и страшно ще го избобличи, както избобличи и Ахав.

Какво каза на Ахав? Каза му: „Кръвта ти ще ближат кучетата и прасетата!“ И така стана. Ранен бе във война Ахав и ранен го занесли до един извор, където леките жени се миели. Там му измили раните, но толкова много изтичала кръвта му, че накрая той починал. И отишли после кучетата и прасетата и излочили кръвта на Ахав!

„Теб, Йезавел, тебе... тебе... ще те стъпчат конете и ще те размажат, и кучета ще те ядат!“ Така и станало. Хвърлили я от прозореца на двореца долу в двора. И наистина, онези, които премахнали семейството на Ахав от власт (сменило се правителството), я хвърлили от прозореца, конете я стъпкали, а след малко дошли и кучетата и я изяли! И казали в един момент онези, които били влезли в двореца: „Я да видим какво стана с тази?“ И погледжат, и виждат само изгложаните ѝ кокали... Изяли я кучета!

Страшно избобличава пророкът. Така ще избобличи и Антихриста.

Ако за безверниците Илия ще е страховит, за праведниците ще е истинско благословение

Порокът ще е страшен и за всички безверници.

Това ни го казва Откровението – че когато Антихристът го хване заедно с другия пророк – Енох, и ще ги обеси, ще ги убие, тогава ще се зарадват хората (чуйте само!) и дори ще си разменят подарци, защото накрая са се отървали от един проповедник, който ги тормозел с думите си... (Откр. 11:10). Та така, грешниците ще се радват! Ала ще им стане твърде страшно, защото след три дни и

половина ще видят пророк Илия да възкръсва от мъртвите и да се изкачва на небето, и тогава ще ги обхване страх и ужас!

Но ако за безверниците Илия е страховит, за праведните той ще е истинско благословение. Защото и химът на Отците в книга Премъдрост Сирахова, 48 глава, говори за пророк Илия и завършва така: „Блажени са ония, които са те видели и които са украсени с любов, – и ние живот ще поживеем“ (Сирах. 48:11), щастливи ще са тези, които те видят, или които те виждат, тези които са облечени в добродетели, но и ние ще живеем и ще те видим. Сирах казва това близо шестстотин години след пророка. И казва: „ще те видим!“

Радостта и надеждата, която даде пророк Илия на праведните през своята епоха, ще даде и на праведните в последното време, и на всички, които ще възкръснат

Мили мои, пророк Илия посрещна ли с радост и надежда първо онези седем хиляди мъже от неговото време, когато те били укрити и не извявали своята вяра в истинния Бог, и се стигнало до това пророкът с болка да каже на Бога: „Господи, избиха Ти пророците и разкопаха Ти жертвениците; аз останах сам, и искам да ми вземат душата“. „Не, Илия. Оставих Си седем хиляди мъже, които не приклониха колена пред Ваала“ (Рим. 11:3-4). Тези седем хиляди мъже, когато виждали пророка да избобличава Ахав, се радвали. Радвали се – той бил тяхната надежда!

Но още с радост и надежда ще го гледат и праведните от последното време. Когато той проповядва в Йерусалим, всички благочестиви, праведните, ще кажат: „Дойде Илия. Дойде Илия! Избобличи Антихриста. Дойде Илия!... Мъките ни свършат! Идва Христос!“ И той ще е надеждата на праведните през последните времена.

Ще го видят дори и всички праведни, които ще възкръснат при Второто прористие: „и ние живот ще поживеем“, защото и ние ще живеем, както пише писателят на Премъдрост Сирахова 200 г. пр. Р. Хр., така както го видяха тримата апостоли на Тавор – Петър, Яков и Йоан (Мат. 17:1-6; Марк. 8:2-9).

Това е, скъпи мои, с малко думи за чудната личност на светия пророк Илия. И ние в завършек какво можем да кажем освен: О, свети пророче Божий, достославни Илие, моли Бога за нас!

Омлия, изнесена на 20 юли 1986 г. и издадена в книгата „Слова за пробуждане“, Колнински манастир, „Успение Богородично“, Столион, Лариса, 2009 г.

Превод от гръцки: Анула ХРИСТОВА

БЪЛГАРСКИ МАНАСТИРИ

КЛИСУРСКИ МАНАСТИР

„Св. св. Кирил и Методий“

поклонение на ученици от София

На 11 юни братството при катедралния храм „Света Неделя“ организира поклонение в Клисурския манастир „Св. св. Кирил и Методий“ за ученици от началните класове на Двадесетото основно училище „Тодор Минков“ в гр. София. Те всяка година посещават катедралния храм, водени от своята учителка по религия, г-жа Руска Желева Тошева. Децата от 20-о училище изучават религия по един час седмично от I до VI клас, по одобрена програма от МОНМ.

ралелки г-жа Тошева организира в една от съботите на месеца т.нар. „изнесено обучение“, т.е. посещение на различни столични храмове и манастири около София. Тези посещения включват не само православни светини, но и молитвени домове на други религиозни общности, извън традиционното изповедание в Република България – Православието.

Групата от 45 малки поклонници се отправя към Клисурския манастир сутринта и с една кратка почивка стигна в светлата обител преди обед. Още се слизането си от автобуса децата бяха посрещнати от сестрите монахини и от техния духовен надзорник – протосингел на Видинската света митрополия архимандрит Антим. Монахините са българи от Вардарска Македония, които с благословението и съдействието на Великия епископ Сионий преминаха към Българската православна църква след църковния разкол в Македония и създадоха се духовно безпокойство и непоносима ситуация, вследствие политизирането на църковния климат там. Те заедно с още една сестра от София образуват необикновено монашес-

ко сестринство.

Отец протосингелът съпроводи децата до съборния храм „Св. св. Кирил и Методий“, където им разказа за историята на манастира и на самия храм.

Малките поклонници разгледаха подробно съборния храм „Св. св. Кирил и Методий“, запалиха по свещичка за здраве и си накупиха сувенири за спомен от този паметен за тях ден. След това се спуснаха към параклиса, намиращ се в двора на манастира. Параклисът е недалеч от съборния храм и носи името на св. Николай Чудотворец, както се е наричал манастирът през Средновековието. Той бе построян и изписан преди няколко години. След като се поклониха на свещените икони и изляха тропара на Възкресение Христово, всички се отправиха към му-

зея на манастира, осветен миналата година лично от Видинския митрополит Дометиан.

Музеят показва изключителни експонати не само на светата обител, но и на Видинската света митрополия: одеждите на първия български екзарх – Антим I, и неговата сребърна корона; лични молитвени реликви на първия игумен на светата обител, както и неговия кръст, изработен в 1791 г. в Русия; свето Евангелие от преди близо век и половина с обков от злато и сребро; много реликви от други храмове, останали в наследство на Клисурския манастир. Нагледно е представена и богатата история на светата обител, изпълнена с много дати и имена на всички игумени с техните братства.

След това децата посетиха и ателието, където сестрите изобразяват икони, под ръководството на игуменката – майка Таисия. Сестра Сиония подробно обясни на децата технологията на изписване на свещените изображения и ползваните за това материали.

Архимандрит Антим покани всички на обяд в трапезарията, където сестрите монахини им предложиха зрял боб, туршия и сладки. Веднага след прочитането на благодарствената молитва по-негърпеливите се втурнаха навън, за да разгледат ст-

панството и останалите жилищни сгради, обградени от чудесно поддържан вътрешен двор. След това всички поеха към аязмото над манастира, посветено на загиналите от османските поробители братя на светата обител. Повечето поклонници продължиха разходката си по пътя над аязмото, но поради смрачаващото се време побързаха да слезат към манастира, където да се приютят от задаващата се дъжд. Малко преди да завали, всички се качиха в автобуса, за да се завърнат по домовете си щастливи, в добро настроение и обогатени с впечатления.

Дякон д-р Петър П. СИМЕОНОВ

Илия Стоянов от с. Драганица и Александър Дамянов (архим. Антим) от Берковица. През 1891-92, три години след Освобождението на България, новопостроеният храм „Св. св. Кирил и Методий“ бил осветен. Той представлява величествена постройка, приличаща на базилика, с купол и открит притвор, от двете страни на който са разположени две високи камбанарии. Иконостасът е дело на майстор Стойчо Фандъков и е истинско творение на българското възрожденско изкуство, а по-голямата част от иконите му са нарисувани от Никола Образописов. Храмът бил реставриран през 1936-1937 година, в който вид е запазен и до днес. Стенописите са дело на Господин Желязков, ученик на руския художник-живописец Иля Репин и проф. Георги Богданов.

При миналогодишното посещение на учениците в катедралния храм „Света Неделя“ председателят на църковното настоятелство – ставроф. свещеноиконот Минна Минчев, им обеща да организира за тях поклонение в Клисурския манастир, което се осъществи в края на този срок. Отец Минна лично обезпечи и средствата за това пътуване, а малките поклонници бяха придружавани от дякон Петър от митрополитската катедрала. В поклонническото пътуване участваха 10 деца, наградени на XII национален конкурс „Бог е любов“, и за тях това бе своеобразна награда за активното им участие, положеното старание и получените отличия в конкурса. Останалите деца бяха от V и VI клас на 20-о училище, като в тези па-

Светлата обител, която е най-голямата във Видинска епархия и е четвърта по големина в България, има интересна история, водеща началото си от времето на Втората българска държава (1240). Във времето на османско господство манастирът претърпял многобройни набеи и дори няколко опустошения. Още в XV в. бил разрушен от турците и завъгъ останал необитаем. През 1742 г. бил възстановен с гарения от клисурци, но 40 г. по-късно отново бил разрушен. През 1862 г. на празника на светите братя Кирил и Методий светлата обител била нападната и оплячкосана от башибозука на берковския паша Юсуф бей. Избити били над сто и двадесет души, а самият манастирски комплекс бил опожарен и сринат.

В близък до сегашния си възрожденски стил манастирът бил възобновен от двамата ктитори:

История на манастира

ОБЯВА

От 1 юни отвори врати нов църковен магазин „Св. Иван Рилски“, който предлага голямо разнообразие от църковна утвар, книги и др.

Адрес: София, бул. „Македония“ № 13 (до Гръцката църква).
Телефон за връзка: 0882/706 504
www.monastira.com

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2013 г.
„Църковен вестник“

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.